

Apostolien teot 27

Apt. 18:1-17

Viime kerralla tässä Alusta alkaen -ohjelmassa käsitelimme Apostolien tekojen luvun 17 loppua. Kuulimme kuinka apostoli Paavali piti Ateenan Areiopagi -kukkulalla puheen, jonka kuulijoina oli stoalaisia ja epikurolaisia filosofeja. Puheessaan Paavali yritti puhua evankeliumia Jeesuksesta tavalla, joka olisi heille ymmärrettävää. Vastaanotto oli ristiriitainen. Useimmat pilkkasivat Paavalia, mutta toiset halusivat kuulla myöhemmin lisää. Sen seurauksena jotkut näistä Paavalin seuraan lyöttäytyneistä ottivat evankeliumin vastaan ja tulivat uskoon.

Paavali Korintissa

Jatkamme nyt luvun 18 alusta:

Paavali lähti sitten Ateenasta ja meni Korinttiin. Siellä hän tapasi Aquilan, Pontoksesta kotoisin olevan juutalaisen, ja tämän vaimon Priscillan. He olivat äskettäin tulleet Italiasta, koska Claudius oli karkottanut Roomasta kaikki juutalaiset (Apt. 18:1-2).

Korintti oli kukoistava ja moderni suurkaupunki. Se oli tuhottu täydellisesti v. 146 eKr, mutta sata vuotta sen jälkeen se oli rakennettu uudelleen. Korintti menestyi, koska se sijaitsi erityisen otollisella paikalla, Isthmuksen kapealla kannaksella, joka erotti Peloponnesoksen niemimaan koillis- ja kaakkoispuolella olevat merialueen toisistaan. Korintin kohdalle oli rakennettu laivoja varten rullilla varustettu rata, jota myöten ne voitiin kiskoa kannaksen yli ja välttää vaarallinen ja aikaa vaativa Peloponnesoksen kiertäminen. Korintti oli siis tärkeä liikenteen solmukohta. Sen lisäksi siellä oli kukoistavaa teollisuutta, lähinnä keramiikka- ja kangasteollisuutta. Niinpä sinne oli asettunut ihmisiä kaikkialta tunnetusta maailmasta. He olivat tuoneet mukanaan oudot tapansa ja uskontonsa, myös rikollisuuden ja prostituution ja kaiken muun menon, mitä kansainvälisessä ja vapaamielisessä suurkaupungissa voi olla.

Korintissa oli myös paljon juutalaisia ja heidän synagogiaan. Kuten aiemmissakin asemapaikoissaan Paavali hakeutui myös Korintissa ensin heidän seuraansa. Hän lyöttäytyi yksiin Aquilan ja Priscillan kanssa. He olivat tyypillisiä kosmopoliittisia diasporajuutalaisia, jotka olivat asuneet Roomassa mutta lähteneet sieltä, kun keisari Claudius oli vuonna 49 jKr. karkottanut kaupungista kaikki juutalaiset. Paavali asui heidän luonaan, koska heillä teltantekijöinä oli verstaas, jossa Paavali saman ammatin taitajana saattoi työskennellä ja ansaita elantonsa. Aquila ja hänen vaimonsa Priscilla olivat ehkä jo tuossa vaiheessa kristittyjä. Joka tapauksessa jossain vaiheessa heistä tuli kristittyjä, sillä heidät mainitaan muualla Uudessa testamentissa Paavalin työtovereina evankeliumin levittämisessä.

Paavali meni heidän luokseen ja jäi työskentelemään heidän kanssaan, sillä heillä oli yhteinen ammatti; he olivat teltantekijöitä. Joka sapattina Paavali kävi keskusteluita synagogassa ja koetti taivuttaa uskoon sekä juutalaisia että kreikkalaisia (Apt. 18:2-4).

Teltantekijän ammatin Paavali oli luultavasti oppinut jo opiskellessaan rabbiksi. Tuohon aikaan jokaisella rabbilla kuului olla jokin sivuammatti, sillä heidän oli tarkoitus antaa juutalaisuuden opetusta tarvittaessa myös ilmaiseksi.

Eli siis pyhäpäivisin Paavali jatkoi lähetystyötä vanhan strategiansa mukaisesti synagogissa. Juutalaisten lisäksi niissä kävi myös kreikkalaisia, ns. ”jumalaapelkääväisiä” eli synagogan hang-around –jäseniä, jotka noudattivat joitain osia juutalaisesta uskonnosta ja kulttuurista.

Paavali vaihtaa saarnapaikkaa

Kun Silas ja Timoteus saapuivat Makedoniasta, Paavali oli jo kokonaan antautunut julistamaan sanaa. Hän todisti juutalaisille, että Jeesus on Messias, mutta juutalaiset väittivät herjaten vastaan. Silloin hän pudisti pölyn vaatteistaan ja sanoi: ”Tulkoon teidän verenne teidän itsenne päälle! Minä en enää ole teistä vastuussa. Tästedes puhun pakanoille.” (Apt. 18:5-6).

Paavalin työtoverit Silas ja Timoteus olivat jääneet Makedoniaan, jossa he olivat olleet Paavalin kanssa evankeliumin julistustyössä. Paavali oli joutunut pakenemaan alkanutta vainoa äkillisesti, ensin Ateenaan ja sitten siirtynyt sieltä Korintiin. Nyt Silas ja Timoteus siis etsivät Paavalin käsiinsä ja aiempi yhteistyö jatkui.

Mitä luulet, että Paavali sanoi heille kun he taas tapasivat?

Entiset ajat palasivat Silaksen ja Timoteuksen myötä, siinä mielessä, että Makedonian juutalaisten tavoin myös Korintin juutalaiset alkoivat vastustaa Paavalin sanomaa. Paavali kyllästyi ja siirtyi saarnaamaan pakanoille juutalaisten sijasta. Hänen sanansa ”Tulkoon teidän verenne teidän itsenne päälle! Minä en enää ole teistä vastuussa.” kertovat, kuinka vakavasti hän suhtautui sanomaansa. Se pelastaa ihmiset tulossa olevasta Jumalan tuomiosta. Joka ei ota sitä vastaan, se saa yrittää itse selvittää tuomiosta. Se ei kyllä onnistu, mutta eipähän se enää ollut Paavalin asia.

Hän lähti heidän luotaan ja asettui Titius Justus - nimisen jumalaapelkäävän miehen taloon, joka oli aivan synagogan vieressä. Kuitenkin synagogan esimies Crispus tuli uskoon, ja myös koko hänen perhekuntansa uskoi Herraan. Monet muutkin korinttilaiset, jotka kuuntelivat Paavalia, tulivat uskoon, ja heidät kastettiin (Apt. 18:7-8).

Aika kylmähermoinen veto Paavalilta! Hän siirsi sapatteina pitämänsä saarna-, opetus- ja keskustelutuokionsa synagogasta pois, mutta ei mihinkään kauas vaan sen naapuriin. Nyt siis juutalaisten Jumalasta kiinnostuneet kreikkalaiset kävivät siellä, Titus Justuksen talossa, eivätkä enää synagogassa. Valtava voitto Jeesuksen evankeliumille ja Paavalille oli se, että myös synagogan esimies Crispus ja hänen perheensä ottivat evankeliumin vastaan. Ja monet muut. Paavali kastoi heidät. Korintin kristillinen seurakunta oli syntynyt, seurakunta, joka oli Paavalille hyvin tärkeä, kuten hänen myöhemmin kirjoittamansa 1. ja 2. Korinttilaiskirje osoittavat.

Paavali saa Jeesukselta rohkaisua evankeliumin puhumiseen

Paavali vaikuttaa ainakin minusta aivan tavattoman rohkealta ja tehokkaalta supermieheltä evankeliumin asialla. Mutta ei hän sellainen ollut. Voimme vain kuvitella, millainen myllerrys, väkivallan pelko, huoli ja epätietoisuus hänen sisimmässään myllersi. Olihan hänet piesty evankeliumin saarnaamisen takia henkiahieveriin jo useammassa kaupungissa. Kohta sama varmaan toistuisi Korintissa. Kestäkö enää tuota kidutusta, näin Paavali varmaan ajatteli. Roomalainen solmuruoska ei ollut mikään lepoloma.

Jeesus tiesi ja tunsu apostolinsa sisimmän. Tästä kertoo se, että hän aivan erityisellä tavalla lohdutti Paavalia unessa.

Eräänä yönä Herra sanoi näyssä Paavalille: "Älä pelkää, vaan puhu edelleen, älä vaikene. Minä olen sinun kanssasi. Kukaan ei käy sinun kimppuusi eikä tee sinulle pahaa. Tässä kaupungissa on paljon minun kansaani." Niin Paavali viipyi puolitoista vuotta korinttilaisten keskuudessa ja opetti heille Jumalan sanaa (Apt. 18:10-11

Tuo oli paitsi lohdutus, myös käsky. Paavalin ei saanut pelätä, koska Jeesus oli hänen kanssaan, tekemässä työtä, johdattamassa, rohkaisemassa, antamassa viisautta. Silmällä pitäen tätä: "Puhu edelleen."

Tarvitsisimmekohan me nykyajan saarnaviran haltijat tuollaista lohdutusta?

Olemme tässä ohjelmassa aiemminkin painottaneet sitä, miten tärkeitä Jumalasta ja Jeesuksesta puhuminen on. Nykyisin kuitenkin useimmiten painotetaan sitä, että papin pitää ennen kaikkea kuunnella. Sanotaan, että "papilla pitää olla isot korvat mutta pieni suu."

Kuunteleminen ja empaattisuus ovat toki tärkeitä, mutta Jeesuksen hänestä puhuminen ihmisille on vieläkin tärkeämpää. Miksi? Se liittyy siihen, mitä Jeesus sanoi Paavalille: "Tässä kaupungissa on paljon minun kansaani." Jeesus kutsuisi Paavalin puhuman sanoman kautta monia korinttilaisia uskoon, tulemaan hänen kansansa eli kirkon jäseniksi.

Näin hän haluaa tehdä meidänkin puhumamme evankeliumin kautta. Ihmisten empaattinen kuunteleminen on tärkeitä siksi, että evankeliumi saisi tarttumapinnan ihmisissä, että he rakastavan ja ymmärtävän kuulluksi tulemisen kautta itse voisivat kuulla, mitä Jumalalla on heille annettavaa Jeesuksessa.

Paavali rohkaistui ja totteli. Hän viipyi Korintissa pitempään kuin missään lähetysmatkojensa muussa kohteessa, puolitoista vuotta. Tuona aikana hän opetti korinttilaisille Jumalan sanaa. Se on kirkon työssä kaikkein tärkeintä, tärkeämpää kuin arvokeskustelu, ekopaasto, ilmastonmuutoksen vastustaminen tai reilun kaupan kahvi. Miksi? Siksi, että Jumalan sanan kuulemisen kautta ihmisestä tulee Jumala kansan jäsen ja hän kasvaa sellaisena. Silloin hän ehkä alkaa tehdä sellaisiakin hyviä tekoja kuin keskustella oikeista arvoista, vastustaa ilmastonmuutosta ja suosia reilua kahvia.

Mutta asia ei toimi toisin päin. Reilun kaupan kahvi ei tee ihmisestä Jumalan kansan jäsentä.

Paavali käskynhaltijan edessä

Mutta sitten, Gallion ollessa Akhaian maakunnan käskynhaltijana, juutalaiset nousivat yksissä tuumin Paavalia vastaan. He veivät hänet käskynhaltijan tuomioistuimen eteen ja sanoivat: "Tämä mies houkuttelee ihmisiä palvelemaan Jumalaa lainvastaisella tavalla." (Apt. 18:12-13)

Tähän asti Korintin juutalaiset olivat pysyneet Paavalin suhteen melko rauhallisina, mutta vuonna 51 jKr. he tormistautuivat häntä vastaan. Ajankohta tiedetään siitä, että käskynhaltija Lucius Junius Gallionin virka-aika Korintin käskynhaltijana pystytään määrittämään erään säilyneen piirtokirjoituksen ja keisari Claudiuksen lähettämän kirjeen avulla ajanjaksoon alkukesä 51 jKr - alkukesään 52 jKr.

Tuo Lucius Junius Gallio oli kuuluisan roomalaisen filosofin ja valtiomiehen Senecan isovelji. Seneca taas toimi mm. keisari Neron kotiopettajana. Kun Neron hulluus eteni tiettyyn pisteeseen, hän pakotti Senecan tekemään itsemurhan ja murhautti Gallion ja kolmannen velloksista, Mela – nimisen.

Mutta vielä vuonna 51 jKr. keisarina oli Claudius, ja Gallion oli hänen suosiossaan, tärkeän kaupungin käskynhaltijana. Sellaisena hän oli myös kaupungin korkeinta tuomivaltaa käyttävä viranomainen. Niinpä Paavali, juutalaisten vaatimuksesta, tuotiin hänen eteensä tuomittavaksi.

Silloin Paavali varmaan pelkäsi, että kohta se hakkaaminen taas alkaa. Tai ehkäpä hän ei pelännyt, vaan muisti Jeesuksen käskyn ja lupauksen: ”Älä pelkää, vaan puhu edelleen, älä vaikene. Minä olen sinun kanssasi. Kukaan ei käy sinun kimppuusi eikä tee sinulle pahaa.”

Juutalaisten syytös Paavalia vastaan oli hieman erilainen, kuin mihin Paavali oli saanut tottua. Muilla paikkakunnilla häntä oli syytetty kapinasta keisaria vastaan. Nyt hänen syyttäjänsä eivät vedonneet siihen, vaan sanoivat, että Paavali houkutteli ihmisiä ”palvelemaan Jumalaa lainvastaisella tavalla.” Tällä he tarkoittivat sitä, että Paavalin opetus oli vastoin juutalaisten uskonnollista lakia. Mutta samalla he vihjasivat siihen suuntaan, että nuori kristinusko oli eri asia kuin juutalaisuus. Siksi se ei voinut nauttia sitä erioikeutta, jonka keisari Claudius oli juutalaisuudelle antanut. Juutalaisuus oli Claudiuksen määräyksen mukaan Rooman valtakunnassa ”sallittu uskonto”, toisin kuin ne monet itämaiset mysteerikultit, joita Korintissakin oli vaikka miten paljon.

Gallion ei kuitenkaan mennyt mukaan juutalaisten yritykseen tehdä kristinuskosta valtiovallan silmissä kiellettyä:

Mutta ennen kuin Paavali ehti vastata, Gallio sanoi: "Juutalaiset! Jos olisi kyseessä rikos tai törkeä ilkeytys, olisi oikein ja kohtuullista, että kärsivällisesti kuuntelisitte teitä. Mutta kun te riitelette sanoista ja nimistä ja omasta laistanne, se on teidän asianne. Siinä minä en rupea tuomariksi." Hän ajoi heidät pois tuomioistuimen edestä eikä välittänyt vähääkään, kun kansanjoukko kävi käsiksi Sosteneeseen, synagogan esimieheen, ja pieksi hänet avoimesti oikeuspaikalla (Apt. 18:14-17).

Jeesuksen lupaus piti paikkansa. Kukaan ei tehnyt Korintissa Paavalille pahaa. Käskynhaltija Gallion oli sitä mieltä, että juutalaisten nostamassa oikeusjutussa oli kyse juutalaisten omasta, uskonnollisesta oppiriidasta. Hänen sanansa siitä, että juutalaiset riitelivät ”nimistä” tarkoittaa varmaankin sitä, että hän tiesi, että eräänä sen aiheena oli se, onko Jeesus ”Messias” vaiko ei. Sellaisen kanssa hän ei roomalaisena hallitusmiehenä tarvinnut olla missään tekemisissä. Hän piti juutalaisten tuloa oikeutta käymään tuollaisen asian kanssa oikeuden halveksimisena, ja ajoi Paavalin syyttäjät ulos. Juutalaisten tappion teki erityisen suureksi se, että väkijoukko kävi heihin käsiksi ja pieksi heidät oikeuspaikalla. Gallion ei tähän puuttunut, varmaankin osoittaakseen, miten paljon juutalaisten typerien oppikiistojen yläpuolella roomalainen oikeus oli. Toista kertaa Korintin roomalaista käskynhaltijaa ei moisella roskalla häirittäisi!